

E. M. Foster, en parlar de narrativa, va apuntar lúcidament que un novel·lista ha d'apel·lar a la nostra intel·ligència i a la nostra imaginació, no merament a la nostra curiositat. Durant l'acció, el lector no s'ha de limitar a demanar "¿I després què passa?" sinó "¿Per què passa?" Si una obra només pot contestar la primera pregunta, ens trobam davant un simple argument, és a dir, una narració d'esdeveniments arrengrats en una seqüència temporal. En canvi, si a més pot contestar la segona, ens enfrontam a la trama, que és també una narració d'esdeveniments, però fent èmfasi en la causalitat.¹

Tot i que *The visitor* (Thomas McCarthy, 2007) presenta alguns valors importants —sobretot la contenció expositiva i la interpretació— crec que un dels seus punts febles és que parteix d'unes premisses absolutament inversemblants quant a la trama. Cada acció i cada paraula de la trama han de comptar, han d'esser útils, diu Foster. En el cas d'aquesta pel·lícula, no és així durant els primers vint minuts. ¿Com pot esser que dos desconeguts tenguin les claus d'un pis que no és seu i s'hi hagin establert com si res? ¿Per què no s'explica mai qui és la persona que els ha deixats entrar ni quina relació té amb el propietari? ¿És possible que una parella formada per una venedora ambulante i un músic de carrer sense feina estable pugui pagar el lloguer d'un pis d'una certa categoria a una ciutat com Nova York? ¿Com es pot entendre que després d'aquesta intrusió i, repetim, sense conèixer-los de res, el propietari els ofereixi de quedar-s'hi sense més ni més? A *The visitor*, les tres primeres preguntes no tenen resposta i la quarta, des del meu punt de vista, no té una resposta satisfactòria.

El problema ve quan la majoria de la gent —no el seu director, que consti²— ha volgut veure la pel·lícula com una aproximació al tema de les relacions interculturals, perquè no podem prendre seriosament el seu punt de partida. És impossible analitzar cap tema si ens basam en unes proposicions tan poc consistents. Qualsevol pregunta que se'n derivi toparà amb un carreró sense sortida o amb respostes errònies. Basta amb un exemple: ¿l'acostament entre cultures es pot dur a terme com a la pel·lícula? Si pensam en la seva història, podem deduir que amb una mica de bona voluntat i quatre tocs de djembé n'hi ha prou, quan tots sabem que la realitat és molt més complexa... i més intolerant. Encara més: les qüestions econòmiques (gairebé sempre les més problemàtiques) no reben cap tractament en un film en què no només els immigrants no aparenten tenir problemes de doblers — res més allunyat de la realitat! — sinó que el seu arrendador (poc sociable i més aviat sorrut), a qui acaben de conèixer, no els vol cobrar el lloguer!

Paradoxalment, crec que la construcció dels personatges és prou sòlida, sobretot a causa de les magnífiques interpretacions de Richard Jenkins i Hiam Abbass (que encarna la mare síria). La reacció irada però finalment conformista del primer cap al final de la història o la dignitat de la segona són perfectament creïbles, com també ho són les reticències i el distanciament de la venedora ambulante, el personatge més sociològicament realista. És aquesta, pens, una de les majors virtuts de la cinta i el factor que acaba decantant la balança al seu favor. Així i tot, estic convençut que si el director i guionista hagués demostrat el mateix grau d'exigència en la trama que l'aplicat a la psicologia dels personatges i a la direcció d'actors, la pel·lícula hauria millorat molt. Al cap i a la fi, Aristòtil³ ja va advertir que "un personatge ens dona una sèrie de qualitats, però són les seves accions, allò que fa, les que ens deixen satisfets o no". ■

NOTES

- (1) E. M. Foster: *Aspects of the novel*. Londres: Penguin Books, 1990.
- (2) McCarthy ha negat explícitament que la seva sigui una cinta sobre la immigració i sempre ha fet èmfasi en l'aspecte psicològic més que no en el temàtic. Podeu consultar l'entrevista en el número 387 (març del 2009) de la revista *Dirigido por...*
- (3) Apud E. M. Foster: *op. cit.*

Thomas
McCarthy,
Richard
Jenkins i Hiam
Abbass

